

Obsah

PŘEDMLUVA	
Znaky kolem nás	9
ČÁST PRVNÍ	
ÚVOD	13
KAPITOLA 1	
Sémiotika – věda o znakových systémech	15
1.1 Co je to znak	15
1.2 Počátky sémiotiky a její vývoj do začátku 20. století	22
1.3 Moderní sémiotika 20. století	26
1.4 Sémiotické metody	34
ČÁST DRUHÁ	
JAZYK JAKO ZNAKOVÝ SYSTÉM A JEHO NÁHRADY	37
KAPITOLA 2	
Struktura jazykového znaku	39
2.1 Struktura a vlastnosti jazykového znaku podle Saussura	39
2.2 Struktura jazykového znaku podle Peirce	43
2.3 Asymetrie jazykového znaku	46

KAPITOLA 3	
Motivovanost jazykového znaku	51
3.1 Arbitrárnost a motivovanost jazykového znaku	51
3.2 Zvuková motivovanost	52
3.3 Morfematická motivovanost	56
3.4 Sémantická motivovanost	59
3.5 Změny motivovanosti	64
KAPITOLA 4	
Vlastní jména	69
4.1 Základní pojmy	69
4.2 Vztahy mezi vlastními a obecnými jmény	74
4.3 Přechody mezi oběma třídami jmen	75
KAPITOLA 5	
Změny významu	85
5.1 Jazykové změny obecně	85
5.2 Změny významu	89
5.3 Proč slova mění svůj význam?	92
5.4 Jazykové a historické příčiny významových změn	93
5.5 Společenské příčiny	95
5.6 Psychologické příčiny	97
5.7 Typy změn podle výsledku: zužování, rozšiřování a přesun významu	109
KAPITOLA 6	
Strukturální sémantika	115
6.1 Tradiční a moderní sémantika	115
6.2 Vztahy mezi znaky	115
6.3 Analýza významu	117
6.4 Jednotky významu	118
6.5 Sémantická pole	121
6.6 Další metody strukturální sémantiky	125
KAPITOLA 7	
Písmo a jeho náhrady	127
7.1 Vznik a podstata písma	127
7.2 Materiály užívané pro zápis písma	129
7.3 Vývoj písma	133
7.4 Písma ideografická a smíšená	142
7.5 Vývoj abecedy	145

7.6 Umělá písma	150
7.7 Další substituční kódy	152
KAPITOLA 8	
Kódy paralelní s mluvenou řečí	159
8.1 Klasifikace paralelních kódů	159
8.2 Proxémika	161
8.3 Haptika	163
8.4 Pohledy	164
8.5 Posturologie	165
8.6 Kinezika a mimika	167
ČÁST TŘETÍ	
OSTATNÍ ZNAKOVÉ SYSTÉMY	171
KAPITOLA 9	
Typologie znaků a symboly	173
9.1 Kritéria pro klasifikaci znakových systémů	173
9.2 Typologie znaků	179
9.3 Symboly a symbolické jazyky	187
9.4 Ukázky neostrých symbolů	189
KAPITOLA 10	
Znakové systémy ve vědě a v praxi	213
10.1 Úloha znakových systémů ve vědě a technice	213
10.2 Znakové systémy v praxi	219
10.3 Vývoj dopravních značek	222
10.4 Základní vývojové změny	226
KAPITOLA 11	
Psychoanalytický výklad snů	229
11.1 Bdění a spánek	229
11.2 Psychoanalýza	230
11.3 Typologie snů	234
KAPITOLA 12	
Mýty, biblické příběhy, pověsti a pohádky	239
12.1 Původ mytologických příběhů	239
12.2 Starověká mytologie a náboženství	244

12.3 Biblické příběhy	253
12.4 Pověsti a pohádky	259
12.5 Mýty moderní doby	262
KAPITOLA 13	
Znakovost v umění	267
13.1 Vývoj umění a klasifikace z hlediska sémiotiky	267
13.2 Umění založená na přirozených jazycích	275
13.3 Umění založená na zvláštních výrazových prostředcích	280
13.4 Kombinované systémy	288
13.5 Postupná semióza	290
KAPITOLA 14	
Rituály, protokoly, hry a role	295
14.1 Rituály	295
14.2 Protokoly	301
14.3 Hry	303
14.4 Role	307
KAPITOLA 15	
Meditace, věštění a pověry	311
15.1 Neostré a málo důvěryhodné znakové systémy	311
15.2 Meditace, okultismus a magie	314
15.3 Věštění	329
15.4 Pověry	338
Literatura	341
Seznam obrázků a tabulek	347
Rejstřík	351